

ИВАН ХЕРЦЕГ (Ivan Herceg, 1970) – поет, белетрист и редактор, е роден в Крапина, Хърватия. Завършил е хърватски език и литература и южнославянска филология в Загребския университет. Той е главен редактор на загребското списание „Поезия“ (Poezija), един от редакторите в издателство „Поезия“ и съорганизатор на фестивала SUR („Стихът в региона“/„Poetry in the Region“). Автор е на стихосбирките *Другите ни имена* (*Naša druga imena*, 1994), *Нощ на асфалта* (*Noć na asfaltu*, 1996), *Снимки на земни въздишки* (*Snimke zetaljskih izdaha*, 1997), *Ангели в траур* (*Anđeli u koroti*, 2004), *Неправилности* (*Nepravilnosti*, 2007, бълг. изд. София: Да, 2014, превод Людмила Миндова), *Кога ще дойде Вавилон* (*Kad će doći Babilon*, 2013) и на сборника с кратки разкази *Голу* (*Goli*, 2011).

Негови стихотворения са включвани в прегледи, панорами и антологии на съвременната хърватска поезия и са превеждани на редица езици. Носител е на няколко престижни награди за поезия, сред които и наградата „Горан“ за дебютна стихосбирка през 1994 г.

Живее в Загреб, където работи като редактор в хърватския всекидневник „Ютарни лист“.

Представеният тук цикъл стихотворения се публикува за първи път на български език. Някои от тях са от книгата му *Кога ще дойде Вавилон*.

MRTVI KUT**LAŽNA TEORIJA SVEGA**

Ulazim u papir, ulazim u prazno,
iza, ispred, red i nered.

Kao da je ništa, kao da je nula,
vrijeme odbjeglo u samo sebe.

Ulazim u tebe, bježim u razmak.
Ulazim u sebe, izlazim u razno.

Ovo je zadnji put da nestajemo.
Ovo je zadnji jezik kojim govorimo,
bez točke na kraju, bez ikakva svršetka.

Lažna teorija svega.

KAKO NESTAJE SNIJEG

Snijeg je stalna, sveprisutna zemlja. U svakoj su pahulji njene mrvice, grudice. Snijeg je bijela salveta pod podbratkom nepoznatog djeteta. Snijeg će biti bijela dugmad na mom crnom posmrtnom odijelu. I led u tebi. Snijeg pada samo na zemlju. Zato zemlja, kad se razmrvi rukama, postaje bijela, nestvarna. Tako snijeg nestaje.

I zemlja s nama u sebi.

JEZICI

Ispremiješali su nam se jezici,
zapleli kao zmije otrovnice,
u nečemu i ničemu, izvan pameti.

Svuda oko mene sad su stropovi,
zidovi kao čudovišni plikovi
što tope svoj pobačeni crni snijeg.

U zemlji si zakopana do ramena
i žile i nokti pucaju ti pod pritiskom
iznova i iznova, kao glas kipa.

Ispremiješali su nam se jezici
i kamen je u svakoj našoj riječi
koje si bez milosti upućujemo

МЪРТВА ТОЧКА

ЛЪЖЛИВА ТЕОРИЯ НА ВСИЧКО

Влизам в хартията, влизам в празнотата,
отзад, отпред, порядък и безредие.
Сякаш е нищо, сякаш е нула,
времето е побягнало само в себе си.

Влизам в теб, отскачам на дистанция.
Влизам в себе си, излизам в точка разни.

Това е последният път, в който изчезваме.
Това е последният език, който говорим,
без точка накрая, без никакъв изход.

Лъжлива теория на всичко.

КАК ИЗЧЕЗВА СНЕГЪТ

Снегът е постоянна, вездесъща пръст. Във всяка снежинка са нейните пращинки, бучици. Снегът е бялата салфетка под брадичката на непознато дете. Сняг ще бъдат белите копчета на моя черен погребален костюм. И ледът в теб. Снегът пада само на пръстта. Затова, когато се стриеш с ръка, пръстта става бяла, нереална. Така изчезва снегът.

И пръстта с нас в себе си.

ЕЗИЦИ

Размесиха се езиците ни,
заплетоха се като отровни змии,
в нещо и нищо, извън паметта.

Навсякъде край мен тавани
и стени като чудовищни мазоли,
които помятат черен сняг.

Заровена си в земята до раменете
и вените и ноктите ти пукаат под налягането
отново и отново, като глас на скулптура.

Размесиха се езиците ни
и има камъни във всички наши думи,
които без милост си разменяме.

ZABORAVLJENI

Svatko protiv sebe. Zaboravljeni zaboravljamo.
Haluciniramo. Jezik je sretno zakopan.
Sloj po sloj. U metaforu. U ništa.

Potop je na vrhuncu. I čeka Boga. Da zaboravi.
Uzidan u topli sediment tebemene.

Ničega se ne bojimo. Sloboda je neugodno ništa.
Otkrivamo si sjećanja, ali se ne sjećamo.

Polako, polako postajemo zabranjena pjesma,
kozmičko ljepilo i deseta dimenzija.
A ti bi samo htjela biti zaboravljena.

Zaboravljeni zaboravljamo.

OBITELJSKI DUHOVI

Škripa nesreće čuje se u tijelu,
kao masivni ormar u staroj kući
kad noću ga zatresu obiteljski duhovi.

Pogrešne su žile unutra,
pogrešno sjećanje, dodiri i riječi.

Djedovi i bake pričaju mu uspavanke
kroz poroznu zemlju.

Ono sluša ono što ne govore.
Bez pitanja. U sjeni.
Čeka prostor samo za sebe.

ЗАБРАВЕНИ

Всеки против себе си. Забравени забравяме.
Халюцинираме. Езикът е щастливо погребан.
Слой по слой. В метафората. В нищото.

Потопът е в разгара си. И чака Бога. Да забрави.
Зазидан в топлата утайка на тебемене.

От нищо не се боим. Свободата е неудобно нищо.
Разкриваваме спомените си, ала не помним.

Лека-полека се превръщаме в забранено стихотворение,
космическо лепило и десето измерение.
А ти би искала само да бъдеш забравена.

Забравени забравяме.

СЕМЕЙНИ ДУХОВЕ

Скърцането на нещастieto се чува в тялото,
като масивен гардероб в стара къща,
когато нощем го разклатят семейните духове.

Виновни са вените вътре,
виновни са спомените, допирите, думите.

Дядовците и бабите му разказват приказки
през рохката пръст.

То слуша онова, което не се казва.
Без въпроси. В сянката.
Чака пространство само за себе си.

MRTVI KUT

Izobličuje te mrtvi kut,
 žljebovi zraka i prašine,
 kao prvi grijeh, ubodi sjena,
 i ti se vraćaš u svoje uzorno podzemlje
 koje oblikovao si prije rođenja.

Prozirni čovječuljak pod bradom
 slijeva ti živu u pupak,
 kao crnu dugu, kao mrak,
 i ti se grčiš poput maternice
 i nestaješ u svim smjerovima.

NULTI ŽIVOT

Kako gledati autoportret,
 izvrnuti se u drugu formu,
 format, nulti život?

Ako osjetiš strah,
 čuvaj ga za proljeće,
 za rođenje u nestvarno,
 u početak, poraz.

Ti imaš staklene ruke
 i bojim se gledati u njih
 jer nemaju krvi.

Volimo se i pitamo zašto.

Prošlost je ljubav
 čvrsto oblijepljena selotejpom,
 a naš mir nečistoća,
 čistina na kojoj smo neljudi.

МЪРТВА ТОЧКА

Обезобразява те мъртвата точка,
браздите на въздуха и праха,
като първородния грях, бодежа на сянката,
и ти се връщаш в своето идеално подземие,
което си подготвил преди раждането си.

Прозрачното човече под брадичката ти
излива живак в пъпа ти,
като черна дъга, като мрак,
и ти се гърчиш като утроба
и изчезваш във всички посоки.

НУЛЕВ ЖИВОТ

Как да си гледаш автопортрета,
да се преобърнеш в друга форма,
друг формат, нулев живот?

Ако почувстваш страх,
пази го за пролетта,
за раждането в нереалното,
в началото, поражението.

Ти имаш стъклени ръце
и мене ме е страх да гледам в тях,
понеже са без кръв.

Обичаме се и питаме защо.

Миналото е любов,
залепена здраво с тиксо,
а нашият мир – нечистота,
пустота, в която сме нечовеци.